

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Asan/1/2019
Identifikačné číslo spisu: 1014201265
Dátum vydania rozhodnutia: 28.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1014201265.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členov senátu Mgr. Petra Melichera a JUDr. Eriky Šobichovej, v právnej veci žalobcu: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpeného WERNER & Co s.r.o., Žltá 2/F, 851 07 Bratislava, proti žalovanému: Slovenská obchodná inšpekcia, Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Bratislave, so sídlom Prievozská 32, 827 99 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SK/0397/99/2014 zo 06. júna 2014 a o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/157/2014-140 z 13. septembra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/157/2014-140 z 13. septembra 2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

O d ô v o d n e n i e

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „správny súd“) rozsudkom č. k. 1S/157/2014-140 z 13. septembra 2018 podľa ust. § 191 ods. 1 písm. d) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím Slovenskej obchodnej inšpekcie, Inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie, so sídlom v Bratislave pre Bratislavský kraj č.: U/0407/01/2013 z 22. apríla 2014 (ďalej len „rozhodnutie orgánu verejnej moci prvého stupňa“), ktorým bola žalobcovi uložená pokuta vo výške 10 000,- € pre porušenie povinností vyplývajúcich z § 9 ods. 2 písm. f), i), j), o), t), w) a y) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu spáchania skutku (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), konkrétne v povinnosti uviesť v zmluve o spotrebiteľskom úvere všetky zákonom stanovené náležitosti, keď ako účastník konania v pozícii veriteľa uzatvoril so spotrebiteľom, v zmysle výrokovej časti rozhodnutia označenom ako „p. Z.S.“ Zmluvu o úvere č. 601500274 dňa 20.09.2012 a so spotrebiteľkou „p. N.K.“ Zmluvu o úvere č. 106400037 dňa 08.10.2012, ktorých predmetom bolo poskytnutie úveru na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania a tieto neobsahovali zákonom stanovené náležitosti: termín

konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru; úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru; ročnú percentuálnu mieru nákladov; úrokovú sadzbu, ktorá sa použije v prípade omeškania spotrebiteľa s platením splátok; právo na splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti; právo na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, lehotu, počas ktorej možno toto právo uplatniť a ďalšie podmienky jeho vykonania vrátane informácie o povinnosti spotrebiteľa zaplatiť čerpanú istinu a príslušný úrok podľa § 13 ods. 3, ako aj o výške úroku za deň alebo o spôsobe jeho výpočtu; a priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 21 ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok. Druhým výrokom rozsudku priznal žalobcovi voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov konania.

2. V odôvodnení rozsudku správny súd skonštatoval doterajší priebeh konania, poukázal na svoje rozhodnutie z 11. júna 2015, kedy rozsudkom č. k. 1S/157/2014-44 rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím orgánu verejnej moci prvého stupňa zmenil v časti týkajúcej sa výšky uloženej pokuty tak, že žalobcovi sa ukladá pokuta vo výške 2.000,- €, a ktoré bolo na odvolanie žalovaného uznesením Najvyššieho súdu SR č. k. 8Sžo/183/2015-74 z 25. mája 2017 zrušené, keď Najvyšší súd SR vzhliadol za relevantnú námietku, ktorou žalovaný vytykal prvostupňovému súdu, že v napadnutom rozsudku opomenul uviesť, z akého konkrétneho dôvodu nemal žalovaný správny orgán uložiť pokutu v primeranej výške vo vzťahu k spáchanému správnomu deliktu.

3. Správny súd v pokračujúcom konaní po preskúmaní napadnutých rozhodnutí a oboznámení sa s obsahom administratívneho spisu i osvedčených vo veci vyvstaných nových skutočností, ako boli predložené žalobcom i žalovaným, dospel k záveru, že žaloba je v rozsahu námietky nepreskúmateľnosti dôvodná, a preto jej priznal úspech. V prvom rade uviedol, že výroková časť rozhodnutia orgánu verejnej správy, ktorou sa prejedikuje právo či povinnosť, je povinnou súčasťou každého rozhodnutia, a preto každý výrok musí obsahovať jasné, stručné a zrozumiteľné vyjadrenie toho, ako sa rozhodlo v merite veci, teda musí v ňom uvádzaná skutočnosť byť jednoznačne nad akúkoľvek pochybnosť, či zameniteľnosť čo do skutku, času, miesta a spôsobu vymedzená. Výroková časť rozhodnutia orgánu verejnej moci prvého stupňa považoval správny súd za neurčitú, keď spôsob porušenia povinnosti nedostatočne a neurčito identifikoval vo vzťahu k spotrebiteľovi „p.Z.S. z Vysokej“ a „p.N.K. zo Senného“. Uvedené predstavuje takú vadu neurčitosti výrokovej časti rozhodnutia, ktorú nemôže odstrániť ani uvedením čísla úverovej zmluvy, či jej dátovaním. Zároveň len všeobecne zrejme majú vo vzťahu k obidvom zmluvám prvostupňový orgán menuje náležitosti, ktoré dotknuté zmluvy neobsahovali, avšak bez subsumácie pod konkrétne zákonné ustanovenie, ktoré zhrnul už len pri konštatovaní porušenia v závere časti o vine.

4. Správny súd ďalej nepovažoval argumentáciu žalovaného vo vzťahu k rozsahu a trvaniu protiprávneho konania za súladnú s požiadavkou preskúmateľnosti, čo do dostatku dôvodov, keď tento na jednej strane pripúšťa, že rozhodnutie orgánu verejnej správy prvého stupňa je výsledkom zistení vyplývajúcich z kontroly vykonanej 24. októbra 2013 a 25. októbra 2013 (rozmedzie od 20. septembra 2012 do 8. októbra 2012) a jedná sa o dva zistené prípady protiprávneho konania, a teda opakovane, aby v ďalšom vyjadril čisto hypoteticky, nijako a ničím nepodloženú obavu, že uvedené konanie nemuselo a nemohlo byť ojedinelé. Žalovaný tiež nezdôvodnil k námietke žalobcu, prečo toto protiprávne konanie nemožno považovať za pokračujúci správny delikt a nie opakované konanie s dôrazom i na potrebnú aplikáciu príslušných zásad Trestného zákona pri ukladaní sankcie.

5. Záverom správny súd považoval zdôvodnenie výšky uloženej sankcie nepostačujúco individualizujúce vo vzťahu k poľahčujúcim okolnostiam, do odôvodnenia ktorého sa nedostatočne premietla rozhodovacia prax súdnych autorít, na ktorú žalobca počas konania poukazoval v námietke, že už orgán verejnej moci prvého stupňa nedostatočne zohľadnil zákonom stanovené hľadiská pre ukládanie druhu a výšky sankcie (závažnosť, rozsah, dĺžka, následky a povaha zistených nedostatkov), keď v posudzovanej veci niet pochyb, že protiprávne konanie žalobcu trvalo po dobu 19 dní (od 20. septembra 2012 do 8. októbra 2012).

6. Obiter dictum správny súd uviedol, že súhlasí so žalovaným, a toto nepovažuje za sporné, že k

porušení povinnosti žalovaným, konkrétne spočívajúcim v ust. § 9 ods. 2 písm. i), j), o), t), w), y) zákona o spotrebiteľských úveroch v prípade dvoch spotrebiteľských zmlúv došlo a došlo tým k porušeniu práv dotknutých spotrebiteľov tak, ako je to v administratívnom spise žalovaného zdokumentované.

7. O náhrade trov konania správny súd rozhodol podľa zásady úspechu v konaní vyjadrenej v ust. § 167 ods. 1 S.s.p. a vo veci úspešnému žalobcovi priznal úplnú náhradu trov konania.

8. Proti rozsudku správneho súdu podal v zákonnej lehote žalovaný (sťažovateľ) kasačnú sťažnosť podľa § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., v ktorej namietal, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a navrhol, aby kasačný súd zrušil napadnutý rozsudok správneho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. V kasačnej sťažnosti sťažovateľ nesúhlasil s konštatovaním správneho súdu podľa ktorého vo výrokovej časti spôsob porušenia povinnosti nedostatočne a neurčito identifikoval vo vzťahu k spotrebiteľovi, keď uviedol len iniciály a mesto z ktorého spotrebiteľ pochádza, čo podľa názoru správneho súdu predstavuje vadu neurčitosti výrokovej časti rozhodnutia, ktorú nemôže odstrániť ani uvedením čísla úverovej zmluvy, či jej datovaním, keď výrok napadnutého rozhodnutia obsahuje všetky náležitosti tak, ako to ustanovuje Správny poriadok v príslušných ustanoveniach. Z rozhodnutia vyplýva, že vo výroku je presne a nezameniteľne identifikovaný skutok, ako aj, aká povinnosť bola zo strany účastníka konania porušená a na základe akých zákonných ustanovení je účastníkovi konania uložená povinnosť, spolu s lehotou na plnenie, čo sú jediné náležitosti výroku rozhodnutia podľa § 47 ods. 2 Správneho poriadku. Sťažovateľ poukázal na to, že vo výrokovej časti rozhodnutia je vo vzťahu ku spotrebiteľovi uvedené pohlavie spotrebiteľa, iniciály, bydlisko označené mestom, názov uzatvorenej zmluvy, jej číslo, dátum uzatvorenia zmluvy a predmet zmluvy a vzhľadom na tieto skutočnosti sťažovateľ považuje za dostatočne a určito identifikovaný spôsob porušenia povinnosti vo vzťahu ku spotrebiteľovi vo výrokovej časti rozhodnutia.

10. Postoj správneho súdu, ktorý ani vzhľadom na všetky uvedené informácie vo výrokovej časti nepovažuje výrokovú časť rozhodnutia žalovaného za dostatočne určitú a dokonca ju pokladá za nezákonnú, považuje sťažovateľ za neprímerane striktný a vedúci až k príliš formalistickým požiadavkám na výrok správnych rozhodnutí, navyše nemajúc podporu v príslušnom ustanovení Správneho poriadku o náležitostiach výrokovej časti rozhodnutia. V tomto kontexte sťažovateľ poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sžo/33/2014 a sp. zn. 1Asan/1/2016. Záverom argumentácie sťažovateľ uviedol, že vzhľadom na citlivosť osobných údajov v tomto konkrétnom prípade (údaje o konkrétnej osobe, ktorá uzavrela úverovú zmluvu) nepovažoval ich uvedenie do výrokovej časti rozhodnutia za nevyhnutné, najmä s ohľadom na dostatočné množstvo iných informácií uvedených vo výrokovej časti rozhodnutia, ktoré dostatočne konkretizujú porušenia zákona vo vzťahu ku spotrebiteľovi.

11. Sťažovateľ ďalej namietal záver správneho súdu, že chýbajúce náležitosti neboli subsumované pod konkrétne zákonné ustanovenie, a toto spolu s chýbajúcim menom a priezviskom spotrebiteľa, ktorý so žalobcom uzatvoril predmetnú zmluvu o úvere, zakladá nezákonnosť výrokovej časti prvostupňového rozhodnutia. To či správny orgán vo výrokovej časti vymenuje náležitosti, ktoré boli žalobcom porušené, a následne uvedie presne v poradi konkrétne zákonné ustanovenie pod ktoré tieto porušenia spadajú, alebo by tieto porušenia zákona ihneď subsumoval pod zákonné ustanovenia, môže byť považované, len za otázku formy alebo vkusu a nie za otázku zákonnosti, či nezákonnosti výrokovej časti rozhodnutia. Výrok rozhodnutia spĺňa všetky náležitosti ustanovené zákonom (Správny poriadok) ako aj požiadavky deklarované právnou teóriou, preto v tomto prípade nie je možné hovoriť o neurčitosti výrokovej časti, a už vôbec nie o nezákonnosti.

12. Ani záver správneho súdu, že výška uloženej pokuty bola odôvodnená nedostačujúco podľa názoru sťažovateľa nie je správny. Žalobca zodpovedá za zistené nedostatky na základe princípu objektívnej zodpovednosti, čiže prípadné poľahčujúce okolnosti nie sú v tomto prípade právne relevantné. Navyše,

sťažovateľovi nie sú známe žiadne poľahčujúce okolnosti na strane žalobcu, ktorý je povinný poznať zákon a zabezpečiť na svojej prevádzke jeho dodržiavanie, rovnako aj zaškoliť svojich zamestnancov tak, aby sa riadili zákonom pri výkone svojej činnosti. Pokiaľ ide o nedostatočné zohľadnenie zákonom stanovených hľadísk pre ukládanie výšky a druhu sankcie, sťažovateľ uviedol, že prvostupňový správny orgán vo svojom rozhodnutí uložil pokutu v zákonom stanovenom rozsahu, pokuta bola dostatočne odôvodnená, pričom pri jej ukladaní prihliadal na závažnosť, rozsah, trvanie a následky protiprávneho konania, s prihliadnutím na povahu zisteného nedostatku. Správny súd považoval za nepreskúmateľnú argumentáciu sťažovateľa, že sa jedná o dva prípady protiprávneho konania a teda opakovane, a vyjadril obavu, že uvedené konanie nemuselo a nemohlo byť ojedinelé. Uvedené vyjadrenie sťažovateľa bolo v rámci druhostupňového rozhodnutia, pričom toto vyjadrenie možno považovať za legitímne a logické, vzhľadom na to, že išlo o dva zistené prípady protiprávneho konania žalobcu, a teda sa jednalo o opakované konanie. Pokiaľ ide o vyjadrenie obavy z nie ojedinelého konania, tak uvedené možno vysvetliť tým, že sa jednalo o vopred predformulované zmluvy a celoslovenskú pôsobnosť žalobcu, a teda vzhľadom na to, že zmluvy boli vyhotovené v predtlačenej forme, kde sa do jednotlivých kloniek vpisujú údaje pričom tieto vôbec neobsahovali údaje, za ktoré bol žalobca na základe rozhodnutia žalovaného sankcionovaný. Záverom argumentácie sťažovateľ uviedol, že správny súd síce zdôraznil aj potrebnú aplikáciu zásad trestného práva pri ukladaní sankcie, avšak v danom prípade prípadná požiadavka na uplatnenie analógie trestného práva nie je možná, keď použitie uvedenej analógie by sa mohlo uplatniť len s prihliadnutím na účel a zmysel zákona. Uviedol, že všeobecne vo verejnom práve je možnosť použitia analógie ojedinelá a v danom prípade neaplikovateľná, čo podporoval odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžf/41/2008.

13. Záverom kasačnej sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie princípu právnej istoty, keď po tom čo Najvyšší súd SR uznesením č. k. 8Sžo/183/2015-74 z 25. mája 2017 skoršie rozhodnutie správneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, s tým že ohľadom výšky uloženej pokuty (moderácie) sa musí náležite vypridať s námietkami účastníkov konania vznesenými v žalobe i v odvolaní, správny súd napadnutým rozsudkom zrušil žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného, pričom výrokovú časť rozhodnutia označil vadou neurčitosti a nezákonnosti.

14. Žalobca vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že napadnutý rozsudok považuje za správny a kasačnú sťažnosť navrhol ako nedôvodnú zamietnuť. Sťažovateľ opomenul presne identifikovať v rozhodnutí podstatnú časť skutkovej vety, a to osobu, ktorá mala byť poškodená konaním žalobcu, t. j. spotrebiteľa, čo je o to závažnejšie, ak predmetom uloženia sankcie za spáchanie iného správneho deliktu je porušenie práva na ochranu (práve tu neidentifikovaného) spotrebiteľa. Poukázal na paralelu s ukladaním trestných sankcií, keď v oblasti trestného práva je nemysliteľné, aby výrok trestného rozsudku neobsahoval riadnu identifikáciu osoby poškodeného. Sťažovateľ neprípustným excesom vybočil z vlastnej rozhodovacej praxe, keď v iných rozhodnutiach týkajúcich sa (aj) žalobcu vždy poškodených spotrebiteľov identifikoval uvedením plného mena a priezviska a aj ďalších identifikačných údajov, v kontexte s čím žalobca predložil obdobné rozhodnutia sťažovateľa (č. P/0273/01/2010 z 18. mája 2011, č. P/0557/01/2010 z 27. apríla 2011, č. P/0194/01/2012 zo 14. septembra 2012 a rozhodnutie Bankovej rady Národnej banky Slovenska č. NBS1-000-027-006 z 12. decembra 2018). Žalobca ďalej uviedol, že skutočnosť, že spotrebiteľa je možno nepriamo identifikovať na základe uvedenia ďalších identifikačných znakov ako napr. dátum, číslo a datovanie zmluvy o úvere, nie je rozhodujúca, keď riadna identifikácia spotrebiteľa v podmienkach prejednávanej veci nie je sekundárnym údajom, ale práve spotrebiteľ je osoba, ktorú žalovaný má chrániť a ak tvrdí, že došlo k porušeniu jej práv, mal ju bez akýchkoľvek pochybností riadne identifikovať.

15. Rovnako bolo podľa názoru žalobcu potrebné prisvedčiť správne mu súdu, že žalovaný pochybil, keď každú z chýbajúcich náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere nesubsumoval pod konkrétne zákonné ustanovenie, ale príslušné zákonné ustanovenia uviedol iba kumulatívne v závere časti výroku o vine. Už len jedna chýbajúca podstatná náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle ust. § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, je z hľadiska verejného práva samostatným správnym deliktom. Sťažovateľ vo výroku rozhodnutia však jednak v skutkovej vete spojil obe zmluvy o spotrebiteľskom úvere do jedného celku, aj keď išlo o dve samostatné konania, ďalej takto obom

zmluvám vyčítal chýbajúce podstatné náležitosti, a na základe takéhoto komplexu skutkových okolností (2 zmluvy o spotrebiteľskom úvere x 2 odlišní spotrebiteľia x 6 chýbajúcich podstatných náležitostí) uviedol jednu spoločnú právnu vetu v podobe šesťnásobného porušenia zákona, pričom nič nebránilo žalovanému rozdeliť skutkovú vetu vo vzťahu ku každej zmluve o spotrebiteľskom úvere a uviesť vo vzťahu ku každej chýbajúcej podstatnej náležitosti (t. j. samostatnému skutku - porušeniu zákona) príslušnú právnu vetu. Nejde tu teda o vec vkusu alebo formy, ako mylne udáva sťažovateľ, ale o riadne formulovaný výrok rozhodnutia o uložení sankcie za spáchanie iného správneho deliktu.

16. V ďalšom žalobca uviedol, že správny súd oprávnene vytkol sťažovateľovi, že sa nevysporiadal aj s tým, či konanie žalobcu mohlo byť kvalifikované ako pokračujúci správny delikt, a nie opakované konanie. Napriek tomu, že sťažovateľ uložil jednu sankciu vo vzťahu k dvom zmluvám o spotrebiteľských úveroch uzavretým s dvoma odlišnými spotrebiteľmi v rôznom čase, pričom každá z týchto zmlúv obsahovala šesť čo do spáchania správneho deliktu samostatných porušení zákona, vôbec sa v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal s ukladaním sankcie vo vzťahu k tomu, či išlo o trvajúci, hromadný alebo pokračujúci správny delikt alebo či bolo potrebné aplikovať zásady z pohľadu úhrnnej resp. súhrnnej sankcie. V prvostupňovom rozhodnutí pritom takáto úvaha úplne absentuje a v rozhodnutí žalovaného sa uvádza iba akési opakované konanie. Správny súd taktiež správne považoval rozhodnutia správnych orgánov za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, keď žalovaný ani správny orgán prvého stupňa sa nezaoberali jednotlivo každým z hľadísk pre určenie výšky pokuty v zmysle § 23 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch (stanovujúceho taxatívne jednotlivé hľadiská pre určenie výšky pokuty), keď len všeobecne uviedol, že na ne prihliadal, avšak následne sa zaoberal bez priradenia ku konkrétnemu zákonnému hradisku len všeobecnými úvahami o ochrane spotrebiteľa ako slabšej strany právneho vzťahu, nezabezpečení jeho práv, konaní žalobcu v rozpore s odbornou starostlivosťou a absenciou a významom RPMN. Rozhodnutie žalovaného sa síce už zákonnými hľadiskami zaoberá, avšak aj toto nie úplne jednotlivo, keď neprípustne spoločne a bez vnútorného rozlišovania rozoberá dve zákonné kritéria, a to povahu a následok konania. Navyiac, k všetkým zákonným kritériám sťažovateľ priradil prevažne len všeobecné skutočnosti neindividualizujúce prípad bez exaktného definovania jednotlivých prítahujúcich a poľahčujúcich okolností, a teda aj bez určenia ich vzájomného pomeru. Pokuta je neprípustne určená iba na základe nesúrodého zhluku jednotlivých všeobecných tvrdení neindividualizujúcich predmetný prípad.

17. Záverom vyjadrenia žalobca uviedol, že správny súd opätovne rozhodoval vo veci už podľa iného procesného predpisu (ktorý rozšíril medze ex offio prieskumu rozhodnutí jednak vo veciach ochrany spotrebiteľa a jednak vo veciach správneho trestania) a aj v inom zložení senátu ako v pôvodnom konaní. Rozsahom žalobných bodov v pôvodnom konaní pred správnym súdom bola v podstate len otázka neprimeranej výšky uloženej pokuty a s tým súvisiaca nepreskúmateľnosť rozhodnutia žalovaného, oproti tomu v novom konaní žalobca v súlade so Správnym súdnym poriadkom podaním z 3. januára 2018 podstatne rozšíril okruh žalobných bodov, čím sa bol správny súd povinný zaoberať. Navyiac, po zrušujúcom uznesení kasačného súdu došlo k významnému rozhodnutiu Súdneho dvora EÚ a na jeho základe aj k zmene zákona č. 129/2010 Z. z., ktoré potvrdili rozpor vo veci sťažovateľom aplikovaného vnútroštátneho práva so Smernicou, a teda na základe takto zmeneného skutkového, ako aj právneho, stavu bol teda správny súd oprávnený rozhodnúť o zrušení rozhodnutia žalovaného, ako aj prvostupňového správneho orgánu. Žalobca poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci č. C-42/15 *Bírová vs. Home Credit* a na zmenu zákona o spotrebiteľských úveroch v podobe zákona č. 279/2017 Z. z., a teda sa v tejto spojitosti dovoľal priameho účinku Smernice (ktorá žiadnu konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru ani priemernú hodnotu RPMN neupravuje, t. j., na túto náležitosť v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. nemožno prihliadať, pretože nemá oporu v Smernici).

18. Žalobca svoje vyjadrenie uzavrel konštatovaním, že vzhľadom na to, že pokuta bola žalobcovi uložená za absenciu šiestich náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, z ktorých dve nemajú oporu v Smernici, ktorá má v tomto prípade priamy účinok, a keďže žalovaný uložil za šesť samostatných porušení zákona v dvoch samostatných zmluvách jednu pokutu, bol daný dôvod na zrušenie rozhodnutia žalovaného.

19. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „kasačný súd“) konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu a po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.), a že ide o rozsudok, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený 28. novembra 2019 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

20. Kasačný súd po oboznámení sa s rozsahom a dôvodmi kasačnej sťažnosti proti napadnutému rozsudku správneho súdu preskúmal rozsudok správneho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, skúmal aj napadnuté rozhodnutia žalovaného správneho orgánu a konanie mu predchádzajúce najmä z toho pohľadu, či sa správny súd vysporiadal so všetkými zásadnými námietkami uvedenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu.

21. Z obsahu správneho súdneho spisu je zrejmé, že správny súd rozsudkom č. k. 1S/157/2014-44 z 11. júna 2015 podľa ust. § 250j ods. 5 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) zmenil žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného (a orgánu verejnej moci prvého stupňa) v časti týkajúcej sa výšky uloženej pokuty tak, že ju znížil na sumu 2.000,- eur. Voči predmetnému rozsudku podal odvolanie žalovaný, vo vzťahu k žalobcovi lehota na podanie odvolania márne uplynula. Uznesením č. k. 8Sžo/183/2015-74 z 25. mája 2017 bol rozsudok správneho súdu č. k. 1S/157/2014-44 z 11. júna 2015 podľa ust. § 250ja ods. 3 a § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušený. Následným rozhodnutím správneho súdu (ktoré je predmetom kasačnej sťažnosti) bolo žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného (a správneho orgánu prvého stupňa) podľa § 191 ods. 1 písm. d) S.s.p. zrušené.

22. V rámci uplatňovania opravných prostriedkov v správnom súdnom konaní sa uplatňuje zásada zákazu reformatio in peius, teda zásada zákazu zmeny v neprospech odvolateľa (sťažovateľa), resp. zásada zákazu zmeny k horšiemu. Zásada zákazu reformatio in peius má slúžiť najmä na to, aby účastníci správneho súdneho konania mohli bez obáv zo zhoršenia svojej situácie využiť právo na podanie opravného prostriedku.

23. Žalovaný využil svoje oprávnenie na podanie opravného prostriedku (odvolania podľa § 201 a nasl. O.s.p.) za procesnej situácie, kedy správny súd uplatnil inštitút sankčnej moderácie a znížil žalovaným uloženú pokutu to sumy 10.000,- eur na sumu 2.000,- eur. Za situácie, kedy odvolací súd, na odvolanie žalovaného, zrušil odvolaním napadnutý rozsudok (bez ohľadu na dôvod jeho zrušenia) bol správny súd v ďalšom konaní v zmysle aplikácie zásady zákazu reformatio in peius týmto svojim uvážením viazaný a priestor na úvahu sa zúžil na skutočnosti, ktoré boli zrušenému rozsudku vytýkané v rámci odvolacieho konania. Na uvedené nemá vplyv ani zmena procesného predpisu.

24. V uvedenom smere sťažovateľ namietal v rámci kasačnej sťažnosti, pričom postup správneho súdu považoval za prekvapivý a proti zásadám a princípom právnej istoty, v čom kasačný súd dáva sťažovateľovi za pravdu.

25. Vzhľadom na predchádzajúci vývoj sporu (vid'. bod 21.) bolo úlohou správneho súdu odstrániť vady, ktoré mu boli vytýkané uznesením Najvyššieho súdu SR č. k. 8Sžo/183/2015-74 z 25. mája 2017, a teda patrične odôvodniť aplikáciu moderačného oprávnenia, resp. opätovne posúdiť, či sú na moderáciu dané dôvody, pričom v rámci nového rozhodnutia nemohol rozhodnúť v porovnaní so svojim skorším rozsudkom (č. k. 1S/157/2014-44 z 11. júna 2014) vo vzťahu k odvolateľovi - žalovanému, v jeho neprospech.

26. Rozhodnutím správneho súdu došlo k porušeniu zásady zákazu reformatio in peius, čo sťažovateľ v rámci kasačnej sťažnosti účinne namietol, preto kasačný súd kasačnou sťažnosťou napadnutý rozsudok správneho súdu postupom podľa § 462 ods. 1 S.s.p. zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

27. Správny súd v ďalšom konaní vo veci opätovne rozhodne aplikujúc vyššie opísanú zásadu a v zmysle žalobných bodov a nasledujúcich vyjadrení strán v spore, posúdi dôvodnosť uplatnenia inštitútu moderácie podľa § 198 S.s.p. (primerane uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 8Sžo/183/2015-74 z 25. mája 2017).

28. Nad rámec kasačného prieskumu kasačný súd uvádza, že v rámci konania o kasačnej sťažnosti boli identifikované tri skutočnosti, ktoré majú pre meritum sporu zásadný význam, a to: (1/) namietané vady určitosti výroku, kde žalobca namieta nedostatočné onačenie poškodených spotrebiteľov a chronológiu a súvzťažnosť vytýkaných porušení zákona o spotrebiteľských úveroch; (2/) nepreskúmateľnosť rozhodnutí správnych orgánov oboch stupňov vo vzťahu k spôsobu spáchania skutku a vo vzťahu k odôvodneniu sankcie (či sa jedná o trvajúci, hromadný, pokračujúci správny delikt a či bola uložená úhrnná, resp. súhrnná sankcia); a 3/ existencia nových skutočností vyplývajúcich z rozhodnutia Súdneho dvora vo veci C-42/2015 Home Credit Slovakia, a. s. a Klára Bíróová a súvisiaca zmena zákona.

29. Znak predmetného správneho deliktu sú určené konkrétnou skutkovou podstatou uvedenou v zákone o spotrebiteľských úveroch, preto je nevyhnutné, aby skutková veta obsahovala všetky znaky skutkovej podstaty. Skutková veta (popis skutku) musí bezpodmienečne obsahovať úplný popis skutočností rozhodných pre naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty, avšak pre úplnosť skutkovej vety postačuje, ak obsahuje pojmy a gramatické formulácie, ktoré významovo zodpovedajú (všetkým) znakom skutkovej podstaty predmetného správneho deliktu.

30. Preskúmané rozhodnutie vo výrokovej časti obsahuje všetky relevantné skutočnosti, ktoré definujú správny delikt podľa § 23 ods. 2 písm. b), ba) bod 4. zákona o spotrebiteľských úveroch. Zároveň je skutková veta dostatočne určitá a individualizovaná tak, aby nemohlo dôjsť k zámene konania žalobcu. Kasačný súd má za to, že uvedením pohlavia, iniciálov, obce bydliska spotrebiteľa a čísla zmluvy spolu s dátumom jej podpísania, sťažovateľ nezameniteľne a dostatočne určito označil konania žalobcu, v ktorom spočívalo porušenie jednotlivých ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch. Pre úplnosť kasačný súd dodáva, že číslovanie spotrebiteľských zmlúv vychádza z internej úpravy výkonu podnikania žalobcu, a teda je systematické a pre neho zrozumiteľné. Skutok je dostatočne určitý a zrozumiteľný. Zároveň je na mieste uviesť, že z výroku (a ani z povahy rozhodnutia) nevyplývajú spotrebiteľovi, voči ktorému boli porušenia povinnosti dodávateľa identifikované, žiadne individuálne práva, kvôli čomu by sa žiadalo jeho bližšie označenie. Navyše, nie je výnimkou, že v trestných rozhodnutiach je z dôvodu požiadavky zvýšenej ochrany poškodenej strany (napr. maloleté osoby), poškodená osoba v skutku uvedená len iniciálami. Skutočnosť, že v iných rozhodnutiach sťažovateľ spotrebiteľa označil celým menom a priezviskom, nemá na uvedené vplyv a nespôsobuje nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia.

31. Taktiež nepovažoval kasačný súd v rámci skutku za problematický spôsob výpočtu absentujúcich náležitostí spotrebiteľských zmlúv, keď z formulácie, systematiky a grafického vyobrazenia skutku logicky vyplýva, že vytýkané nedostatky sú rovnaké a vzťahujú sa tak pre zmluvu č. 601500274 z 20. septembra 2012, ako aj č. 106400037 z 8. októbra 2012 a ich následný výpočet zodpovedá príslušným zákonným ustanoveniam.

32. Námietky žalobcu smerujúce čo do nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia čo do posúdenia spôsobu spáchania skutku, teda či sa jedná o trvajúci, hromadný alebo pokračujúci správny delikt a či zaň bola uložená úhrnná, resp. súhrnná sankcia, ako aj absencia správnej úvahy čo do výšky trestu, kasačný súd tiež nepovažoval za dôvodné. Z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia je zrejmé, že správny orgán ukladal jednu sankciu za dve individuálne porušenia (zmluva č. 601500274 z 20. septembra 2012 a zmluva č. 106400037 z 8. októbra 2012), pričom pri úvahách o výške uloženej sankcie sa zamerával na znevýhodnené postavenie spotrebiteľa a účel a zmysel jeho ochrany, pričom skonštatoval, že žalobca sa porušení predpisov na úseku ochrany spotrebiteľa dopúšťa opakovane.

33. Vzhľadom na to, že sa jednalo o opakované porušenia zákona o ochrane spotrebiteľa, žalovaný ukladal pokutu až do výšky 140.000,- eur, tzn. uložená pokuta je na výrazne spodnej hranici trestnej sadzby. Skutočnosť, že sa žalobca opakovane dopúšťa porušenia zákona o ochrane spotrebiteľa vyplýva, či už z preskúmaného rozhodnutia, alebo zo samotného vyjadrenia žalovaného (k podaniu predložil početné sankčné rozhodnutia, vrátane takých, čo predchádzajú spáchaniu skutku). Navyše, vzhľadom na to, že žalobca používa formulárové zmluvy hromadne, je zrejmé, že nezákonný stav pretrvával dlhodobo, resp. opakovane a na strane žalobcu tak súvisiac došlo k významnému bezdôvodnému obohateniu. Uložená sankcia preto spĺňa všetky požiadavky na individuálnu, ako aj generálnu prevenciu.

34. Kasačný súd za súčasnej dôkaznej situácie nevzhladol také dôvody, ktoré by odôvodňovali zníženie uloženej sankcie postupom podľa § 198 S.s.p. (sankčná moderácia).

35. Poslednou namietanou novou skutočnosťou je rozhodnutie Súdneho dvora vo veci C-42/2015 Home Credit Slovakia, a. s. a Klára Bíróová a súvisiaca legislatívna zmena zákona. Vzhľadom na kasačným súdom vyslovený právny názor, ktorý reagoval na skutkový a právny stav, ktorý existoval v čase vydania preskúmaného rozhodnutia, a ktorý bol predmetom posúdenia správnym súdom, odkazované legislatívne zmeny a ich posúdenie z pohľadu, či nie sú pre páchatel'a priaznivejšie, ktorá námietka nebola správnym súdom vyhodnotená, kasačný súd nie je nateraz oprávnený posudzovať. Vecné posúdenie by bolo predčasné, kasačný súd by vec posudzoval namiesto správneho súdu a tým by účastníkov konania pripravil o posúdenie veci nižšou súdnou inštanciou.

36. V ďalšom konaní teda správny súd zohľadní odkazované legislatívne zmeny a posúdi ich z pohľadu, či nie sú pre páchatel'a priaznivejšie.

37. Kasačný súd však uzatvára, že ak správny súd dospeje k záveru, že niektoré porušenia - absencia niektorých náležitostí sporných spotrebiteľských zmlúv, nie sú viac trestné, vzhľadom na štruktúru rozhodnutia je možné tieto porušenia v rámci skutkovej vety individualizovať a prípadne uvedenú časť skutkovej vety aj zrušiť bez toho, aby bolo potrebné rušiť preskúmané rozhodnutie v zostávajúcej časti (čo do skutkovej vety ohľadne zostávajúcich porušení a uloženej sankcie). Uvedené by za splnenia ďalších predpokladov obsiahnutých v ust. § 198 S.s.p. mohlo byť dôvodom na proporcionálne zníženie uloženej sankcie, avšak kasačný súd opätovne odkazuje na svoje závery vyslovené v bodoch 32 - 34 tohto rozsudku.

38. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodne v zmysle § 467 ods. 3 S.s.p. správny súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie skončí (§ 175 ods. 1 S.s.p.).

39. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v pomere hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 k § 463 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok n i e j e prípustný.